

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

(ΑΚΥΡΩΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ)

ΑΙΤΗΣΗ

Της Τριτοβάθμιας Συνδικαλιστικής οργάνωσης με την επωνυμία «Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΑΔΕΔΥ)», η οποία εδρεύει στην Αθήνα, επί των οδών Ψύλλα 2 και Φιλελλήνων, όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

ΚΑΤΑ

Του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κυρίου Γεώργιου Κατρούγκαλου, του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών κυρίου Γεώργιου Χουλιαράκη.

ΠΕΡΙ ΑΚΥΡΩΣΗΣ

1

---

1) Της υπ' αριθμόν Φ11321/οικ.47523/1570/15-10-2015 Κοινής Υπουργικής Απόφασης του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Σταδιακή Αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης μέχρι την 1-1-2022 σύμφωνα με τους πίνακες της περίπτωσης 6 της υποπαραγράφου Ε3 της Παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν. 4336/2015» (ΦΕΚ Β 2311/26-10-2015)

2) της υπ' αριθμόν 122900/0092/27-10-2015 κοινής Υπουργικής Απόφασης του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Υπαγωγή στα όρια ηλικίας των πινάκων 1 και 2 του άρθρου 4336/2015» (ΦΕΚ 2325/27-10-2015).

3) κάθε άλλης συναφούς πράξεως ή παραλείψεως προγενέστερης ή μεταγενέστερης.

*****

1) Η αιτούσα και το έννομο συμφέρον αυτής.

Η «Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.)» είναι τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση, η οποία εκπροσωπεί τους μόνιμους και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου εργαζόμενους στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ, έχει δε συσταθεί και λειτουργεί νομίμως βάσει καταστατικού, εγκεκριμένου από το Πρωτοδικείο Αθηνών και των διατάξεων του ν.1264/1982.

Σκοπός της Α.Δ.Ε.Δ.Υ., όπως ορίζεται από το ισχύον καταστατικό της είναι μεταξύ άλλων *«..ο συντονισμός της δράσης τους για την διασφάλιση, την προστασία και την προαγωγή των οικονομικών, εργασιακών, κοινωνικών, ασφαλιστικών, συνταξιοδοτικών και γενικότερων συμφερόντων των Εργαζομένων στο Δημόσιο και την υπεράσπισή τους απέναντι σε κάθε αυθαιρεσία της εξουσίας. ... καθώς επίσης η προστασία των ατομικών και συνδικαλιστικών ελευθεριών και δικαιωμάτων. Η ουσιαστική, αντιπροσωπευτική και αποφασιστική συμμετοχή της Α.Δ.Ε.Δ.Υ. και των μελών της στα κρατικά όργανα διοίκησης, ελέγχου, κοινωνικής πολιτικής, σχεδιασμού, κατάρτισης και εφαρμογής προγραμμάτων καθώς και η συμμετοχή σε όργανα διοίκησης ασφαλιστικών ταμείων, υπηρεσιακά και εργασιακά συμβούλια».*

2

Για την επίτευξη του σκοπού της, η Α.Δ.Ε.Δ.Υ. δύναται, εκτός των άλλων, να προβαίνει στην *«οργάνωση και το συντονισμό των αγώνων του συνδικαλιστικού κινήματος με παραστάσεις, διαμαρτυρίες, καταγγελίες, συγκεντρώσεις, στάσεις εργασίας, απεργίες και κάθε άλλο πρόσφορο διεκδικητικό μέσο».*

Το έννομο συμφέρον της Α.Δ.Ε.Δ.Υ. να στραφεί κατά των προσβαλλόμενων αποφάσεων αποδεικνύεται από τους ίδιους τους σκοπούς, που επιδιώκει, καθώς ένας εκ των σημαντικότερων σκοπών αυτής είναι η προάσπιση των εργασιακών και συνταξιοδοτικών συμφερόντων των μελών της. Εν όψει των δυσμενών έννομων συνεπειών, που έχει η εφαρμογή των διατάξεων των προσβαλλόμενων αποφάσεων στην αιτούσα Α.Δ.Ε.Δ.Υ., ως εκπροσωπούσα το σύνολο των υπαλλήλων (μόνιμων και αορίστου χρόνου) στο Δημόσιο, καθώς οι εν λόγω προσβαλλόμενες αποφάσεις εισάγουν μέτρα, που άμεσα και ατομικά θίγονται οι εκπροσωπούμενοι από αυτήν, μοναδικός τρόπος αποτροπής αυτών παρίσταται η άσκηση της παρούσας αιτήσεως ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου Σας. Πρέπει δε να σημειωθεί, ότι από τις

προσβαλλόμενες αποφάσεις ουδεμία θετική συνέπεια επέρχεται για οποιοδήποτε από τα μέλη μας (**ΣτΕ ΟΛ 668/2012, ΣτΕ 2419/1977, 18/1970, 478/1960, 407/1954**).

2) Επί του νομικού πλαισίου, που διέπει την παρούσα διαφορά.

Στις 14-8-2015 δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο νόμος 4336/2015, ο οποίος στο άρθρο 1 αυτού «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου» περιέλαβε μεταξύ άλλων πίνακες, με τους οποίους επήλθε η αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδοτήσεως για όσους είχαν κατοχυρώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι τις 14/8/2015 αλλά δεν είχαν συμπληρώσει το προβλεπόμενο όριο ηλικίας συνταξιοδοτήσεως. Στην παράγραφο 9 του εν λόγω άρθρου παρασχέθηκε η νομοθετική εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και στον Υπουργό Οικονομικών να ρυθμίσουν κάθε θέμα, σχετικό με την εφαρμογή των πινάκων του άρθρου 1 του ν. 4336/2015.

Δυνάμει της ως άνω εξουσιοδότησης εκδόθηκε η δεύτερη προσβαλλόμενη απόφαση. Ομοίως στην περίπτωση 6 της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 προβλέφθηκε η αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδοτήσεως για όλους τους άλλους ασφαλιστικούς φορείς αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ενώ δόθηκε η νομοθετική εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να προβεί στην έκδοση απόφασης για την εφαρμογή των σχετικών πινάκων. Δυνάμει της εν λόγω εξουσιοδοτήσεως εξεδόθη η πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση.

Τις ως άνω αποφάσεις προσβάλλουμε παραδεκτώς και εν γένει βασίμως για τους κάτωθι νόμιμους, βάσιμους και αληθείς λόγους:

1^{ος} Λόγος ακύρωσης των προσβαλλόμενων αποφάσεων.

Από τον συνδυασμό των άρθρων 2 παρ.1, 4 παρ.1 και 5, 22 παρ.5 και 106 παρ. 5 του Συντάγματος, όπως οι διατάξεις αυτές έχουν ερμηνευτεί από την νομολογία του Δικαστηρίου Σας (**ΟΛ. ΣτΕ 2287-2290/2015 ΝΟΜΟΣ**) συνάγεται, ότι ο θεσμός της κοινωνικής ασφάλισης και η μέριμνα για την προαγωγή του καθιερώνεται ως σκοπός του Κράτους, ενώ βασικό περιεχόμενο του αποτελεί η έναντι καταβολής εισφορών

προστασία του ασφαλισμένου από την επέλευση κινδύνων, οι οποίοι αναιρούν την ικανότητα του να εργάζεται (ασφαλιστικοί κίνδυνοι) και συνακόλουθα τείνουν να υποβαθμίσουν τις συνθήκες διαβίωσης του. Η κρατική μέριμνα για την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (κύρια και επικουρική) δεν εξαντλείται στην ίδρυση από το κράτος των οικείων δημοσίων φορέων, στον ορισμό των διοικούντων αυτούς οργάνων, στην άσκηση εποπτείας της δραστηριότητάς τους και της διαχείρισης της περιουσίας τους και στην θέσπιση σχετικών κανόνων αλλά περιλαμβάνει και την μέριμνα για την προστασία του ασφαλιστικού τους κεφαλαίου, δηλαδή για την βιωσιμότητά τους, χάριν και των επόμενων γενεών, μέριμνα η οποία εκδηλώνεται μεταξύ άλλων με την θέσπιση ρυθμίσεων για την προστασία και την αξιοποίηση της περιουσίας τους και την επωφελή διαχείριση των αποθεματικών τους, με τον καθορισμό εκάστοτε των οικείων συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων, με την πρόβλεψη κοινωνικών πόρων, και κυρίως με την απ' ευθείας συμμετοχή στην χρηματοδότηση των εν λόγω φορέων μέσω του κρατικού προϋπολογισμού. Περαιτέρω από την αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ.1 Σ) απορρέει η επιταγή κάθε μέτρο, που λαμβάνεται ακόμα και σε περιόδους ακραίων δημοσιονομικών συνθηκών να είναι αναγκαίο και πρόσφορο για την αντιμετώπιση του προβλήματος **(Ολ.ΣτΕ 2192-2196/2014)**.

Προκειμένου δε να μην υπερβεί τις απορρέουσες από το Σύνταγμα δεσμεύσεις του, ο νομοθέτης οφείλει, πριν την θέσπιση μέτρων, που θίγουν συνταξιοδοτικά δικαιώματα, εν όψει και της υποχρέωσης του για προγραμματισμό και συντονισμό της οικονομικής δραστηριότητας για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης να έχει προβεί σε ειδική, εμπειριστατωμένη και επιστημονικά τεκμηριωμένη μελέτη, από την οποία να προκύπτει αφενός, ότι τα συγκεκριμένα μέτρα είναι πράγματι πρόσφορα αλλά και αναγκαία για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος της βιωσιμότητας των φορέων κοινωνικής ασφάλισης εν όψει και των παραγόντων, που το προκάλεσαν. Εν όψει δε του ειδικού και όλως τεχνικού χαρακτήρα των σχετικών ζητημάτων, η μελέτη πρέπει να είναι διατυπωμένη με τρόπο κατανοητό και ελέγξιμο από το δικαστή, κατά τις βασικές της θέσεις, προκειμένου να καθίσταται εφικτός ο δικαστικός έλεγχος ως προς την τήρηση των απορρεουσών εκ του Συντάγματος επιταγών.

Στις 14/8/2015 ψηφίστηκε με κατεπείγουσα διαδικασία ο νόμος 4336/2015 (οι διατάξεις του οποίου αποτελούν έρεισμα των προσβαλλόμενων αποφάσεων), με τον οποίο αφενός ρυθμίστηκε μια σειρά θεμάτων (μεταξύ αυτών και συνταξιοδοτικής φύσεως), αφετέρου στην παράγραφο Β συμπεριελήφθη η Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης, οι επιταγές της οποίας αποτελούν το έρεισμα των επιμέρους ρυθμίσεων, που θεσπίστηκαν από τον υπό κρίση νόμο, όπως κατωτέρω θα εκτεθεί.

Μεταξύ των άλλων ρυθμίσεων, που εισάγονται, προβλέπεται η σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης τόσο των ασφαλισμένων του Δημοσίου όσο και των ασφαλισμένων όλων των άλλων ασφαλιστικών οργανισμών, με βάση τους ενυπάρχοντες στον νόμο πίνακες αυξήσεων των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης. Χαρακτηριστικό των ως άνω διατάξεων είναι, ότι για πρώτη φορά θίγονται δικαιώματα, που έχουν κατοχυρωθεί με την συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης ενώ προβλέπεται, ότι ο ασφαλισμένος δικαιούται να συνταξιοδοτηθεί με το νέο όριο ηλικίας, όπως αυτό ισχύει κατά το έτος, που ο υπάλληλος συμπληρώνει το προβλεπόμενο κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού όριο ηλικίας καταβολής ακέραιας της σύνταξης του (**άρθρο 1 παρ. 6 α**). Ακόμα δε και στις περιπτώσεις εκείνες, που ο ασφαλισμένος δικαιούται βάσει της προγενέστερης νομοθεσίας συντάξεως με την συμπλήρωση 35 ετών άνευ ορίου ηλικίας, προστίθεται νέο όριο το 58°, το οποίο αναπροσαρμόζεται όπως και ανωτέρω ενώ το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση συνταξιοδότησεως με 37 έτη ασφάλισης άνευ ορίου ηλικίας, που νέο όριο ορίζεται το 55°, με την ανάλογη αναπροσαρμογή.

Οι ως άνω αυξήσεις των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησεως, όπως αναλυτικά επεξηγείται στην εμπειροχόμηνη στον ως άνω νόμο Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης, αποσκοπούν στην κατάργηση των κεκτημένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, πριν την νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησεως. Σύμφωνα με την παράγραφο 2.5.1. της συμβάσεως αυτής, ως προαπαιτούμενοι οι αρχές θα «καταργήσουν βαθμιαία τα **κεκτημένα δικαιώματα** συνταξιοδότησεως πριν την νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης και τις δυνατότητες πρόωρης συνταξιοδότησεως, προσαρμόζοντας σταδιακά τα όρια της νόμιμης ηλικίας συνταξιοδότησης στα 67 έτη κ, το αργότερο έως το 2022 ή στην ηλικία των 62 ετών και σε 40 έτη εισφορών, που θα ισχύει για όλους όσοι συνταξιοδοτούνται με άμεση εφαρμογή».

Πρέπει να σημειωθεί, ότι μεταξύ άλλων ρητώς προβλέπεται, ότι «οι θεσμοί είναι έτοιμοι να λάβουν υπόψη τους τα άλλα διαρθρωτικά μέτρα παραμετρικού χαρακτήρα ισοδύναμου αποτελέσματος στο πλαίσιο του συστήματος συνταξιοδότησης, σε αντικατάσταση ορισμένων μέτρων, από αυτά, που αναφέρθηκαν προηγουμένως, έχοντας υπόψη τον αντίκτυπο τους για την ανάπτυξη και υπό την προϋπόθεση, ότι τα μέτρα αυτά θα παρουσιαστούν στους θεσμούς κατά την διάρκεια της φάσης του σχεδιασμού και ότι θα είναι συγκεκριμένα και ποσοτικά μετρήσιμα σε επαρκή βαθμό και ότι ελλείψει αυτών η βασική επιλογή είναι εκείνη, που προσδιορίζεται παραπάνω».

Από το σύνολο των συνοδευτικών εκθέσεων του ως άνω νόμου, δεν προκύπτει, ότι η επιλογή του νομοθέτη να προβεί στην αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησεως, συγκεκριμένων κατηγοριών ασφαλισμένων, αποτέλεσε αντικείμενο ειδικής και εμπειριστατωμένης μελέτης, αφού από κανένα στοιχείο του ίδιου του νόμου αλλά και των συνοδευτικών αυτού εκθέσεων δεν προκύπτει καν η διαπίστωση του αριθμού των ασφαλισμένων, που το μέτρο αυτό αφορά, η δημοσιονομική εξοικονόμηση, που προκύπτει από την εν λόγω ρύθμιση, το όφελος της ρυθμίσεως για τα ασφαλιστικά ταμεία και αντίστοιχα, από κανένα στοιχείο του ν. 4336/2015 και των συνοδευτικών αυτού εκθέσεων, δεν προκύπτει **(α)** ότι η συγκεκριμένη νομοθετική επιλογή αποτέλεσε αντικείμενο ειδικής και εμπειριστατωμένης μελέτης, στην οποία ελήφθησαν υπόψιν κρίσιμα στοιχεία, όπως ο αριθμός των ασφαλισμένων, που η ρύθμιση αυτή αφορά, η εξοικονόμηση, που μέσω αυτής θα επέλθει στα ασφαλιστικά ταμεία, η επίδραση αυτής στην βιωσιμότητα τους και τελικώς η αναφορά στις επιπτώσεις και την αποτελεσματικότητα άλλων ισοδύναμων νομοθετικών μέτρων, τα οποία θα μπορούσαν να έχουν εφαρμοστεί για την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού, ο οποίος ομοίως παραμένει μέσω των διατάξεων του ν.4336/2015 ασαφής και γενικόλογος και **(β)** ότι επελέγη ως η πλέον πρόσφορη για την διασφάλιση της βιωσιμότητας των ασφαλιστικών ταμείων, μεταξύ των πλειόνων ισοδυνάμων νομοθετικών επιλογών, που τυχόν θα μπορούσαν να έχουν προταθεί και τελικώς επιλεγεί.

Δεδομένου, μάλιστα, ότι η συγκεκριμένη νομοθετική επιλογή είναι η τρίτη κατά σειρά αύξηση ορίων ηλικίας συνταξιοδότησεως μετά το έτος 2010 (**ν.3863 και 3865/2010, 4093/2012**) και η πρώτη, που θίγει **θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα**, παραβιάζοντας την αρχή της ισότητας (όπως κατωτέρω θα εκτεθεί), ο νομοθέτης όφειλε να αιτιολογήσει μέσω ειδικής τεχνικής μελέτης, το όφελος, το οποίο επρόκειτο να επέλθει στα ασφαλιστικά ταμεία και την επίδραση της νομοθετικής αυτής παρεμβάσεως στην βιωσιμότητα αυτών. Και βεβαίως, θα έπρεπε ομοίως να ληφθούν υπόψη οι αντικειμενικές δυσκολίες, που ανακύπτουν για την συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης, όταν υφίστανται αυξημένα ποσοστά ανεργίας και την ίδια στιγμή, η επιβάρυνση που επέρχεται με τα χρόνια καθιστά δυσχερή την συνέχιση της εργασίας, ιδιαιτέρως σε κατηγορίες εργαζομένων, που απασχολούνται με εξειδικευμένες ή χειρονακτικές εργασίες. Τούτο καθίσταται εναργές εάν λάβει υπόψιν του κανείς τις περιπτώσεις των εκπαιδευτικών, οι οποίοι και λόγω των δυσχερειών, που παρουσιάζει η διδασκαλία, ετύγχαναν ειδικής συνταξιοδοτικής αντιμετώπισης, δυνάμενοι να αποχωρήσουν με την συμπλήρωση του 60^{ου} ή του 55^{ου} έτους της ηλικίας τους και με συνολικά 30 έτη υπηρεσίας. Η ως άνω ρύθμιση υπαγορεύτηκε επιπροσθέτως, από την ανάγκη ανάπτυξης στενών εκπαιδευτικών δεσμών μεταξύ εκπαιδευτικών και παιδιών (ιδιαιτέρως σε μικρές ηλικίες), που αντικειμενικά δυσχεραίνεται, όσο αυξάνεται η ηλικιακή διαφορά μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών. Η εν λόγω εξαίρεση καταργήθηκε ουσιαστικώς μέσω των προσβαλλόμενων αποφάσεων ακόμα και στις περιπτώσεις εκείνες, που αν και είχαν συμπληρώσει τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης, δεν είχαν συμπληρώσει το προβλεπόμενο όριο ηλικίας (55 ή 60) με αποτέλεσμα και στην περίπτωση αυτή να επέρχονται αυξήσεις ορίων ηλικίας συνταξιοδότησεως, που μπορεί να φτάνουν μέχρι και τα 12 έτη.

Σημειωτέον, ότι θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη κατά την επιλογή του συγκεκριμένου μέτρου και οι συνθήκες, που προκάλεσαν την οικονομική δυσπραγία των ασφαλιστικών φορέων, μεταξύ αυτών, η νομοθετική επιλογή της μείωσης των αποθεματικών των ταμείων, οι ατυχείς (τουλάχιστον) νομοθετικές παρεμβάσεις στην λειτουργία τους, η μη τοκοφόρα τοποθέτηση των αποθεματικών τους στο παρελθόν, η άσκηση κοινωνικής πολιτικής μέσω των ασφαλιστικών οργανισμών και η επιρροή

από την άλλη πλευρά της συνταξιοδοτήσεως ενός περιορισμένου αριθμού ασφαλισμένων, που είχαν ήδη κατά την περίοδο 2010-2015 κατοχυρώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα και ανέμεναν την συμπλήρωση του προβλεπόμενου ορίου συνταξιοδοτήσεως, προκειμένου να λάβουν την σύνταξη τους.

Είναι συνεπεία αυτών ακυρωτέες οι προσβαλλόμενες ως παραβιάζουσες τις ως άνω αρχές και πρέπει να ακυρωθούν από το Δικαστήριο Σας.

2^{ος} Λόγος ακύρωσης των προσβαλλόμενων πράξεων.

Το άρθρο 25 παρ.1 Συντάγματος προβλέποντας μετά την αναθεώρηση του ρητά της αρχή του "κοινωνικού κράτους δικαίου" ως θεμελιώδη αρχή της έννομης τάξης εδραιώνει κατά τρόπο στέρεο την ήδη συναγόμενη από πολλές επιμέρους συνταγματικές διατάξεις αρχή του κράτους δικαίου, η οποία διατρέχει οριζόντια όλη την έννομη τάξη **(πριν την αναθεώρηση Δ. Τσάτσου Συνταγματικό Δίκαιο Β 2η έκδοση, 1993 σελ.147 επ. Ε. Βενιζέλου Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου, Ι, 1991 σελ.311 επ)**. Από την εν λόγω αρχή συνάγεται σειρά επιμέρους αρχών και κανόνων, που αποτελούν εκδήλωση της και αποβλέπουν στην αποτελεσματικότερη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Έκφανση του κράτους δικαίου είναι πρωτίστως η αρχή της ασφάλειας δικαίου, υπό την έννοια αφενός της σταθερότητας και της προβλεψιμότητας των νομικών και πραγματικών καταστάσεων, που έχουν νομίμως διαμορφωθεί και αφετέρου του αποκλεισμού των αιφνιδίων και απροσδόκητων μεταβολών τους **(Δ. Τσάτσου Συνταγματικό Δίκαιο Α, σ. 388, Επ. Σπηλιωτόπουλου Η ασφάλεια δικαίου και η προστασία των περιουσιακών δημοσίων δικαιωμάτων στο ελληνικό Δίκαιο ΔτΑΤεΣ 1/2003, ΣτΕ 1508/2002)**.

Η αρχή αυτή επιβάλλει προπάντων την εκ των προτέρων γνώση και ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων δικαίου και την δυνατότητα προσδιορισμού των μεταβολών, που πρόκειται να επέλθουν στις έννομες σχέσεις των προσώπων. Εκδήλωση της συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχή του κράτους δικαίου είναι επίσης και η αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης, η οποία παρέχει προστασία στους πολίτες και εγγυάται, ότι τα δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντα, που θεμελιώνουν την νόμιμη δράση τους θα διατηρηθούν στο μέλλον και δεν θα μεταβληθούν από τον νομοθέτη δυσμενώς, αιφνιδίως και βέβαια χωρίς την

συνδρομή αποχρώντος λόγου δημοσίου συμφέροντος (Α. Μανιτάκη Ανάκληση διοικητικής άδειας και αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου Αρμ. 38 (1984) σελ. 185 επ, Ευ. Κουτούπα Ρεγκάκου Η αρχή της Δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του Διοικούμενου Αρμ. 49 (1995) σελ. 1382 επ. και από την νομολογία το ΣτΕ 602/2003 και ΣτΕ 247/1980).

Οι προσβαλλόμενες αποφάσεις παραβιάζουν την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου, υπό την έννοια πρωτίστως, ότι όλως αιφνιδίως μετέβαλαν επί τω χείρω τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων, που διέθεταν θεμελιωμένα δικαιώματα, ήτοι δικαιώματα, που θα μπορούσαν προ της νομοθετικής παρεμβάσεως, που έλαβε χώρα με τον ν.4336/2015 και τις προσβαλλόμενες αποφάσεις να έχουν ήδη ασκηθεί. Παράλληλα, το Δημόσιο παραβιάζοντας την μέχρι την στιγμή έκδοσης των προσβαλλόμενων αποφάσεων παγία τακτική του για πρώτη φορά έθιξε δικαιώματα, τα οποία κατά τον χρόνο έκδοσης του νόμου είχαν ήδη θεμελιωθεί με την συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης.

Συγκεκριμένα, ακόμα και εν μέσω οικονομικής κρίσης, οι νόμοι 3863/2010 (όσον αφορά σε όλα τα ταμεία ασφάλισης πλην Δημοσίου) και 3865/2010 (όσον αφορά στους ασφαλισμένους στο Δημόσιο, παρά το γεγονός, ότι επέφεραν αυξήσεις ορίων ηλικίας (ραγδαίες σε μερικές κατηγορίες ασφαλισμένων), ουδόλως έθιξαν θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα. Ειδικά δε για την περίπτωση των ασφαλισμένων στο Δημόσιο, αναγνώρισαν πλήρως την ανάγκη προστασίας των ασφαλισμένων, που κατά την 1-1-2010 είχαν συμπληρώσει τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης (25ετία) διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό την δυνατότητα της συνταξιοδότησης τους με τις ευνοϊκότερες προϋποθέσεις, που ίσχυαν πριν την θέσπιση των ως άνω διατάξεων. Την ίδια στιγμή εισήγαγαν μεταβατική περίοδο, εντός της οποίας θα επέρχονταν σταδιακά οι αυξήσεις των ορίων ηλικίας, κατά τρόπο, ώστε να προστατευτούν ομοίως (αν και όχι συνολικώς) δικαιώματα, που θα θεμελιωνόταν εντός της μεταβατικής αυτής περιόδου. Αντίστοιχα, οι αυξήσεις των ορίων ηλικίας, που εισήχθησαν με τις διατάξεις του ν. 4093/2012 σεβάστηκαν ομοίως τα θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, προβλέποντας, την μείωση της μεταβατικής περιόδου και την πλήρη αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησεως

με χρόνο προγενέστερο από τον αρχικώς προβλεφθέντα, χωρίς ωστόσο να θιγούν οι ασφαλισμένοι, που είχαν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα με την συμπλήρωση 25ετίας εντός των ετών 2011 και 2012. Με τον τρόπο αυτό, η πλήρης ανάπτυξη των ορίων ηλικίας μετατέθηκε στο έτος 2013, οπότε και όλοι οι ασφαλισμένοι, που δεν υπάγονταν σε μια από τις ανωτέρω περιπτώσεις θα μπορούσαν να συνταξιοδοτηθούν με την συμπλήρωση 40 ετών ασφάλισης και του 62ου έτους της ηλικίας ή λιγότερων ετών ασφάλισης αλλά με την συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας.

Αντίστοιχες έχουν υπάρξει και όλες οι συνταξιοδοτικές παρεμβάσεις στο παρελθόν, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν διαφορετικές κατηγορίες ασφαλισμένων, όπως οι διορισθέντες προ του 1983 ή μετά, οι πρωτοασφαλισμένοι προ του 1993 ή μετά κ.α. Κοινή συνισταμένη, συνεπώς, όλων των νομοθετικών παρεμβάσεων, που έχουν λάβει χώρα τις τελευταίες δεκαετίες ήταν και συνέχισε ακόμα και σε περιόδους δημοσιονομικής κρίσεως να είναι η διασφάλιση των ασφαλιστικών δικαιωμάτων, που έχουν θεμελιωθεί με την συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης και η αποφυγή αιφνιδιασμών των ασφαλισμένων. Σημειωτέον, δε, ότι ο χρόνος ασφάλισης είναι κρισιμότερο μέγεθος έναντι της ηλικίας του ασφαλισμένου δεδομένου, ότι ένας ασφαλισμένος μπορεί με την συμπλήρωση του χρόνου ασφάλισης να σταματήσει την εργασία του και συνακόλουθα την ασφάλιση του, να ζητήσει την έκδοση συνταξιοδοτικής πράξης με αναστολή και να αναμείνει απλώς την συμπλήρωση του προβλεπόμενου για την περίπτωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης.

Η πάγια αυτή και σταθερή αντιμετώπιση των κατοχυρωμένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων από τον νομοθέτη επί δεκαετίες και έτι περαιτέρω από τον νομοθέτη εν μέσω δημοσιονομικής κρίσεως, απολύτως δικαιολογημένα γέννησε την πεποίθηση στους διοικούμενους, ότι η τακτική αυτή επρόκειτο να συνεχίσει να εφαρμόζεται παρέχοντας προστασία σε όσους είχαν θεμελιώσει δικαίωμα κατά το προγενέστερο συνταξιοδοτικό καθεστώς. Η απολύτως δικαιολογημένη αυτή αντίληψη ενισχύθηκε ακόμα περισσότερο από την πάγια και σταθερή νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία έκρινε συστηματικά, ότι αν και ο νομοθέτης δύναται να παρεμβαίνει αυξάνοντας τα όρια ηλικία

συνταξιοδοτήσεως, δεν δύναται να θίξει θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, υπό την έννοια της συμπλήρωσης του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης. («Επισημάνεται, συναφώς, ότι, στο μέτρο που με την προτεινόμενη ρύθμιση 6 αυξάνονται τα όρια ηλικίας υπαλλήλων οι οποίοι, με προγενέστερες ρυθμίσεις, είχαν εξαιρεθεί από την αύξηση αυτή - με επίκληση του «θεμελιωμένου» ασφαλιστικού δικαιώματος και της «ώριμης προσδοκίας»-, εγείρεται προβληματισμός ως προς το εάν η προτεινόμενη ρύθμιση ανταποκρίνεται στην αρχή της προστασίας του κεκτημένου ασφαλιστικού δικαιώματος (βλ. Στ. Κτιστάκη, Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στα κοινωνικά δικαιώματα, Ε.Δ.Κ.Α., 2012, σελ. 481, ιδίως σελ. 494. Για την έννοια της «ώριμης προσδοκίας» στο δίκαιο της κοινωνικής ασφάλισης βλ., ενδεικτικώς, Ολ. Αγγελοπούλου, Τα νέα όρια ηλικίας του ν. 3863/2010. Η προστασία «θεμελιωμένων δικαιωμάτων» και ώριμων προσδοκιών από το Σύνταγμα και το άρθρο 1 του Π.Π.Π. της Ε.Σ.Δ.Α., Ε.Δ.Κ.Α. 2010, σελ. 908.)»).

Η εισαγόμενη εκ των προσβαλλόμενων πράξεων αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, δεν θίγει απλώς τους ασφαλισμένους, που δεν συμπλήρωσαν τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης αλλά και εκείνους, που από το έτος 2010 μέχρι και την δημοσίευση του νόμου (14-8-2015) είχαν μεν τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης αλλά δεν διέθεταν το προβλεπόμενο εκ των διατάξεων όριο ηλικίας. Θίγει ομοίως και τους ασφαλισμένους εκείνους, οι οποίοι έχοντας θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα υπέβαλαν παραίτηση ή σταμάτησαν την ασφάλισή τους, με την έκδοση ανασταλτικής συνταξιοδοτικής πράξεως, αναμένοντας πλέον την συμπλήρωση του προβλεπόμενου ορίου ηλικίας. Η δε νομοθετική αυτή μεταβολή έλαβε χώρα όλως αιφνιδίως, χωρίς καμία μεταβατική περίοδο, αρχής γενομένης ευθέως αμέσως μετά την ψήφιση της, κατά παράβαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως.

Συνεπεία των ανωτέρω οι προσβαλλόμενες αποφάσεις έχουσες ως έρεισμα τις διατάξεις του ν. 4336/2015, παραβιάζουν ευθέως την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου αλλά και της χρηστής διοικήσεως, υπό την έννοια, ότι αυτή πρέπει να απέχει από αιφνιδιασμού εις βάρος του διοικούμενου.

3^{ος} Λόγος ακύρωσης των προσβαλλόμενων αποφάσεων

Όπως παγίως γίνεται δεκτό από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου **(ενδεικτικά 1517/2011, 2028/2004, 1952/2004 κ.ά.)**, με τη διάταξη του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 και έχει, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, υπερνομοθετική ισχύ, θεσπίζεται, κατ' αρχήν, γενικός κανόνας, σύμφωνα με τον οποίο κατοχυρώνεται ο σεβασμός της περιουσίας του προσώπου, το οποίο μπορεί να την στερηθεί μόνο για λόγους δημόσιας ωφέλειας, τηρουμένων βεβαίως των αρχών της ισότητας στην κατανομή των δημοσίων βαρών (άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος) και της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος). Στην έννοια της περιουσίας περιλαμβάνονται όχι μόνον τα εμπράγματα δικαιώματα, αλλά και όλα τα δικαιώματα "περιουσιακής φύσεως" και τα κεκτημένα "οικονομικά συμφέροντα". Καλύπτονται έτσι και απαιτήσεις που απορρέουν από έννομες σχέσεις δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, είτε αναγνωρισμένες με δικαστική ή διαιτητική απόφαση, είτε απλώς γεννημένες κατά το εθνικό δίκαιο, εφόσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία, ότι μπορούν επί αρνήσεως να ικανοποιηθούν δικαστικώς. Τέτοιες είναι και οι απαιτήσεις για σύνταξη και για κοινωνικοασφαλιστικές εν γένει παροχές.

Στην υπό κρίση περίπτωση, οι ασφαλισμένοι που είχαν κατά τον προηγούμενο λόγο ακύρωσης συμπληρώσει τις απαιτούμενες εκ του νόμου προϋποθέσεις ετών ασφάλισης, είχαν δικαίωμα, όπως σταματήσουν την ασφάλιση τους, εκδιδομένης πράξεως αναστολής της συνταξιοδότησης τους, μέχρι την συμπλήρωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως. Αντίστοιχα, οι εξερχόμενοι βάσει των προγενέστερων διατάξεων της υπηρεσίας τους άνευ ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως (35 και 37 αντίστοιχα για τους διορισθέντες πριν και μετά το έτος 1983), εδύναντο να ασκήσουν το θεμελιωμένο συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα οποτεδήποτε, χωρίς κανέναν περιορισμό. Μετά την έκδοση του ν. 4336/2015 και των προσβαλλόμενων υπουργικών αποφάσεων, μεταβλήθηκαν τα όρια ηλικίας των ως άνω ασφαλισμένων, με αποτέλεσμα οι μεν πρώτοι να πρέπει να παραμείνουν χωρίς την καταβολή συντάξεως επί πολύ μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, από όσο είχαν αρχικώς υπολογίσει οι δε δεύτεροι να πρέπει να συμπληρώσουν πλέον και τουλάχιστον το 58^ο ή το 55^ο έτος της ηλικίας τους αντίστοιχα, προκειμένου να μπορέσουν να λάβουν σύνταξη, μετά δε και τις αυξήσεις, που χωρούν και στην περίπτωση αυτή.

Πέραν δε των δύο ως άνω κατηγοριών, στις οποίες εμφανίζεται με τον εντονότερο τρόπο, η προσβολή δικαιωμάτων θεμελιωμένων, το σύνολο των ασφαλισμένων του Δημοσίου αλλά και των άλλων ασφαλιστικών φορέων, το οποίο είχε κατά τα έτη 2010-2012 θεμελιώσει δικαίωμα για λήψη συντάξεως σε ένα ορισμένο όριο ηλικίας, υφίστανται αυξήσεις των ορίων αυτών, χωρίς στην πραγματικότητα οι ως άνω αυξήσεις να συνδέονται με την εξυπηρέτηση ενός θεμιτού δημοσίου σκοπού, πέραν του (μη θεμιτού) δημοσιονομικού, που επικαλείται ο νόμος, ότι επιδιώκει. Και τούτο, διότι ενώ μετά από αλληπάλληλες αυξήσεις ορίων ηλικίας συνταξιοδότησεως, οι εν λόγω ασφαλισμένοι είχαν αντιμετωπιστεί με διαφορετικό τρόπο, λαμβανομένου υπόψιν του γεγονότος, ότι είχαν δικαιώματα γεγεννημένα κατά το εθνικό δίκαιο, εν συνεχεία, μέσω των προσβαλλόμενων αποφάσεων, επήλθε ραγδαία σε κάποιες περιπτώσεις αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησεως, με αποτέλεσμα όλες αδιακρίτως οι κατηγορίες των εν λόγω ασφαλισμένων να επιβαρύνονται με συνολικά έως και 17 έτη πρόσθετης εργασίας, χωρίς να ληφθεί υπόψιν ο χρόνος ασφάλισης, που αυτοί διαθέτουν ούτε βεβαίως οι ασφαλιστικές εισφορές, που συνολικά έχουν καταβάλει στο σύνολο του ασφαλιστικού τους βίου. Έτσι κατηγορίες ασφαλισμένων εμφανίζονται να λαμβάνουν σύνταξη έχοντας καταβάλει μόλις 20 έτη εισφορών ενώ με τις εισαγόμενες δια των προσβαλλόμενων αποφάσεων αυξήσεις ορίων ηλικίας συνταξιοδότησεως, υπάλληλοι, που έχουν υπηρετήσει συνολικά 37 έτη καταβάλλοντες τις αναλογούσες εισφορές, δεν μπορούν να συνταξιοδοτηθούν σε περίπτωση, που δεν έχουν συμπληρώσει το 55^ο έτος της ηλικίας τους στις 18/8/2015.

Υπό την έννοια δε αυτή προσβάλλεται το δικαίωμα στην περιουσία διττώς: αφενός μέσω της επιβάρυνσης, που προκαλεί η καταβολή ασφαλιστικών εισφορών για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για την λήψη μάλιστα ποσού συντάξεως μικρότερου έναντι των ήδη συνταξιούχων (αφού οι εξερχόμενοι της υπηρεσίας μετά την 1-7-2015 δεν λαμβάνουν το οργανικό ποσό της συντάξεως μέχρι την συμπλήρωση του 67^{ου} έτους της ηλικίας τους) και αφετέρου υπό την έννοια της μη καταβολής συντάξεως κατά τον σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία χρόνο, λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος, ότι η αποχώρηση σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο συνεπάγεται και μείωση της συντάξεως, αφού με βάση τις διατάξεις του νόμου

4336/2015 μεταβάλλεται ο τρόπος υπολογισμού της σύνταξης όσων αποχωρούν από την υπηρεσία από 1-1-2015.

Οι προσβαλλόμενες αποφάσεις, συνεπώς, παραβιάζουν ευθέως γεννημένα και άξια προστασίας δικαιώματα στην περιουσία των θιγομένων ασφαλισμένων και συνεπεία αυτού, πρέπει να ακυρωθούν από το Δικαστήριο Σας.

4^{ος} λόγος ακύρωσης κατά των προσβαλλόμενων αποφάσεων

Κατά την επιδίωξη των σκοπών της κοινωνικής ασφάλισης, η ευρεία εξουσία, που κατ' αρχήν διαθέτει ο νομοθέτης υπόκειται στους περιορισμούς, που επιβάλλονται από τις συνταγματικές διατάξεις, ανάμεσα στις οποίες κι η αρχή της ισότητας (**ΟΛ ΣτΕ 2180/04, ΕΔΚΑ ΜΣΤ (2004), σελ. 675 (678), ΟΛ. ΣτΕ 5116/96 ΕΔΚΑ ΛΘ, σελ. 20**). Η ισότητα κατά την έννοια του άρθρου 4 παρ. 1 Συντάγματος στο τομέα της κοινωνικής ασφάλισης επιβάλλει τη με ίσους όρους συμμετοχή των ασφαλισμένων στο σύστημα παροχών και αντιπαροχών. Σημειωτέον δε, ότι η ως άνω αρχή δεν υποδεικνύει από μόνη της πότε δύο καταστάσεις είναι όμοιες, ώστε να τύχουν ίσης μεταχείρισης αλλά αντιθέτως η τήρησή της στηρίζεται πάνω σε μια σύγκριση σχέσεων και καταστάσεων (**ΣτΕ 2214/94, ΕΔΚΑ ΛΖ', σελ. 28, ΣτΕ 833/05, ό.π., σελ. 1318, ΣτΕ 2180/04 Ολομ., ό.π.**)).

Η αρχή της ισότητας δεν είναι κατ' αρχήν αντίθετη στις νομοθετικές κατηγοροποιήσεις των ασφαλισμένων, βάσει αντικειμενικών και δικαιολογημένων κριτηρίων ενώ η εκπλήρωση της επιταγής για ίση μεταχείριση επικεντρώνεται μάλλον στην ανυπαρξία λόγου ικανού να δικαιολογήσει την άνιση μεταχείριση (**ΔιοικΠρωτΑΘ 3330/07, ΘΠΔΔ 7/2008, σελ. 838 (841)**).

Μια κατηγορία ασφαλισμένων μπορεί να αναχθεί νομοθετικά σε διακεκριμένη, εφόσον τα πρόσωπα που τη συγκροτούν βρίσκονται κάτω από παρόμοιες συνθήκες και αυτό το αποφασίζει ο νομοθέτης, αφού προηγουμένως λάβει υπόψη του τις υφιστάμενες κοινωνικές, οικονομικές, επαγγελματικές ή άλλες συνθήκες. Η νομοθετική κατηγοροποίηση των ασφαλισμένων, ωστόσο, τελεί υπό διπλό περιορισμό: **(α)** γίνεται κατά τρόπο αντικειμενικό, δηλαδή με γενικώς ισχύοντες κανόνες με βάση γενικά και αντικειμενικά κριτήρια (**Βλ. ΣτΕ 2180/04 Ολομ., ΕΔΚΑ ΜΣΤ'(2004), σελ. 675 (679), ΣτΕ 3103/08, ΔιΔικ 22 (2010), σελ. 151**

(153), που βρίσκονται σε συνάφεια προς το αντικείμενο της ρύθμισης για την οποία κάθε φορά πρόκειται να εφαρμοστεί (ΣτΕ 833/05, ΔιΔικ 18 (2006), σελ. 1316 (1318), ΔιοικΕφΠειρ 487/00, ΕΔΚΑ ΜΓ'(2001), σελ. 365) (β) το αντικειμενικό κριτήριο κατηγοριοποίησης εμφανίζεται και ως δικαιολογημένο (ΕλΣυν 1938/09 Ολομ., ΕΔΚΑ ΝΑ'(2010), σελ. 37 (39)).

Η θεσπιζόμενη διαφοροποίηση θα πρέπει να αντικρίζει διαφορετικές κατηγορίες προσώπων, που τελούν υπό διάφορο νομική και πραγματική κατάσταση, η οποία παραλλάσσει μεταξύ τους ουσιωδώς (ΕλΣυν 373/04 Ολομ., ΕΔΚΑ ΜΖ'(2005), σελ. 379 (381)). Η διαπίστωση της διαφορετικότητας εκάστης κατηγορίας ασφαλισμένων συνδέεται με το αντικείμενο εργασίας, τα προσόντα των ασφαλισμένων και σε όσα εν γένει στοιχεία είναι αποφασιστικά και σχετίζονται με την επιχειρούμενη σύγκριση (ΣτΕ 225/09, ΔιΔικ 22 (2010), σελ. 1016 (1018)). Τα γενικά και αντικειμενικά κριτήρια διάκρισης απαιτείται να σχετίζονται (να βρίσκονται σε συνάφεια) με το σκοπό και το αντικείμενο της κοινωνικοασφαλιστικής ρύθμισης (ΣτΕ 2180/04 Ολομ., ό.π. ΔιοικΕφΘεσ 101/05, ΔιΔικ 18 (2006), σελ. 785 (787), ΤριμΔιοικΠρωτΑθ 6446/04, στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, Νομολογία Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, Αποφάσεις ετών 2001-2004, Αθήνα, 2006, σελ. 242).

Επιπροσθέτως, απόκλιση από την αρχή της ισότητας μπορεί να υπάρξει, αν η διαφορετική ρύθμιση επιβάλλεται από λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημόσιου συμφέροντος (Α.Π. Ολομ. 1808/86, ΔΕΝ 1987, 937). Δεν συνιστά, ωστόσο, λόγο κοινωνικού ή δημόσιου συμφέροντος η κάλυψη των ελλειμμάτων ενός φορέα με την επιβάρυνση των ασφαλισμένων άλλων φορέων. Η αντιμετώπιση των ελλειμμάτων, απόκειται στο νομοθέτη με τη χορήγηση σχετικής επιχορήγησης (ΕλΣυν Πρακτικό ΙV Τμήματος της Συνεδρίασης 16/1.6.1999, ΕΔΚΑ ΜΒ'(2000), σελ. 283). Το απλό ταμειακό συμφέρον των φορέων (ή του Δημοσίου) δεν δικαιολογεί την άνιση μεταχείριση, αφού ταυτίζεται, κατ' ουσία, με το αποτέλεσμα της ανισότητας, την εξοικονόμηση πόρων, μη εξομοιούμενο –κατά τη νομολογία- με το γενικότερο ή δημόσιο συμφέρον. Δεν αρκεί, με άλλα λόγια, η αόριστη αναφορά στην ανάγκη δημοσιονομικής περισυλλογής, που γίνεται στην αιτιολογική έκθεση σχεδόν κάθε νόμου (ΕλΣυν 550/2000, ΕΔΚΑ ΜΒ' (2000), σελ. 517 (524)).

Η ασφαλιστική ισότητα νοείται μεταξύ των ασφαλισμένων του ίδιου φορέα που τελούν υπό τις αυτές ή όμοιες συνθήκες **(ΣτΕ 5057/88, ΕΔΚΑ ΛΑ'(1989), σελ. 474)**. Ακόμα, όμως, και μέσα στον ίδιο φορέα η αρχή της ισότητας εφαρμόζεται ανάμεσα σε ομοειδείς κατηγορίες ασφαλισμένων **(ΣτΕ 910/82, ΕΔΚΑ ΚΔ', σελ. 466)**.

Συγκεκριμένη και αυτοτελή κατηγορία μπορούν να αποτελέσουν, μεταξύ των ασφαλισμένων ενός Ταμείου, τα πρόσωπα που υπήχθησαν στην ασφάλισή του μετά από ένα χρονικό σημείο **(ΣτΕ 3405/99, ΕΔΚΑ ΜΑ'(1999), σελ. 934 (935))**. Ο κοινός νομοθέτης και η κατ' εξουσιοδότηση νόμου κανονιστικώς δρώσα διοίκηση δεν εμποδίζονται ούτε από το άρθρο 4 παρ. 1, ούτε από το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος να μεταβάλλουν για το μέλλον το σύστημα συνταξιοδότησης για κατηγορίες ασφαλισμένων **(ΣτΕ 157/09, ΔιΔικ 22 (2010), σελ. 355, ΣτΕ 3510/05, ΔιΔικ 19 (2007), σελ. 1013, ΣτΕ 3177/04, ΕΔΚΑ 2005, σελ. 523, ΣτΕ 1807/01, ΔΕΝ 2002, σελ. 177, ΣτΕ 4139/86, ΕΔΚΑ ΚΘ', σελ. 146)**. Η αρχή της ισότητας δεν παραβιάζεται, όταν μεταβάλλεται επί το δυσμενέστερο το συνταξιοδοτικό καθεστώς **(ΣτΕ 317/09, ΕΔΚΑ ΜΚ (2009), σελ. 194)**, δηλαδή όταν θεσπίζονται αυστηρότερες, σε σχέση με το προγενέστερο καθεστώς, προϋποθέσεις για απονομή σύνταξης **(ΣτΕ 3487/08 Ολομ., ΕΔΚΑ ΜΚ'(2009), σελ. 34 (41))**. Οι αναδρομικές, ωστόσο, νομοθετικές ρυθμίσεις συναντούν σοβαρό εμπόδιο στο άρθρο 1 Π.Π.Π. της Ε.Σ.Δ.Α. –καθώς και στο άρθρο 6 παρ. 1 της ίδιας Διεθνούς Σύμβασης **(Εκθεση της Δ/σης Επιστημονικών Μελετών της Βουλής στο Σχέδιο Νόμου 2703/99, ΕΔΚΑ ΜΑ (1999), σελ. 601 (603))** - όταν προσβάλλουν ήδη θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα **(γεννημένες αξιώσεις)**, δηλαδή όταν θίγουν όσους έχουν συμπληρώσει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις πριν την έναρξη ισχύος του νέου νόμου, αλλά δεν έχουν ακόμη ασκήσει το δικαίωμά τους. Σημειωτέον, ότι ο χρόνος θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος **(ΣτΕ 3177/04, ΔΕΝ 61/2005, σελ. 1418, ΣτΕ 665/00, ΕΔΚΑ ΜΒ (2000), σελ. 431)**, είναι κριτήριο αρκούντως αντικειμενικό, για τη διαφοροποίηση ως προς το συνταξιοδοτικό καθεστώς των ασφαλισμένων **(ΣτΕ 3739/99, ΣτΕ 665/00, ΕΛΣ 678/02, Ε.Σ. Ολομ. 2366/04, ΕΔΚΑ 2005, σελ. 210)**.

Μπορεί ο χρόνος να αποτελεί αντικειμενικό κριτήριο διακρίσεων, δεν αρκεί όμως από μόνος του να δικαιολογήσει τις διαφοροποιήσεις. Για να μην εμφανίζεται η διάκριση με βάση το χρόνο επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου ή υπαγωγής στην ασφάλιση ως αυθαίρετη θα πρέπει να συνδυάζεται και με άλλα κριτήρια, ικανά

να υπηρετήσουν το σκοπό του νόμου. Έτσι, θεωρείται σύμφωνη με την ισότητα, η μη εφαρμογή των ευνοϊκών διατάξεων, στην περίπτωση που οι εξελθόντες ήδη της ασφάλισης, κατά τη διαδρομή της ασφαλιστικής τους σχέσης, κατέβαλαν ουσιωδώς μικρότερες εισφορές (ΣτΕ Πρακτικό 1010/76, ΤοΣ 1977, σελ. 167. Πρβλ. παλαιότερα ΣτΕ 778/68 Ολομ., ΕΔΚΑ Ι, σελ. 292).

Με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, οι οποίες βρίσκουν έρεισμα στις διατάξεις του ν.4336/2015 εισάγονται αυθαίρετα δυσμενείς διακρίσεις μεταξύ των ασφαλισμένων, που υπάγονται σε ουσιωδώς όμοιες ασφαλιστικά καταστάσεις. Συγκεκριμένα, αποκλίνοντας από το κριτήριο της επιλογής συγκεκριμένου χρονικού σημείου για την μεταβολή του νομοθετικού καθεστώτος, το οποίο, όπως προαναφέρθηκε έχει νομολογιακά κριθεί ως συμβατό προς την αρχή της ισότητας, ο νομοθέτης προβαίνει σε μεταβολή επί τω χείρω των συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων, κατηγοριών εργαζομένων, οι οποίοι υπήχθησαν μεν στην ασφάλιση κατά το ίδιο χρονικό σημείο, έχουν καταβάλλει τις ίδιες ασφαλιστικές εισφορές και έχουν τα ίδια έτη ασφάλισης. Μοναδικό στοιχείο, που χρησιμοποιεί ο νομοθέτης προκειμένου να προβεί στην διαφοροποίηση των επιμέρους κατηγοριών είναι το κριτήριο της ηλικίας του κάθε ασφαλισμένου σε συνάρτηση προς τον χρόνο συμπλήρωσης αυτής.

Για να καταστεί σαφής ο αυθαίρετος χαρακτήρας της διακρίσεως αρκεί να εκτεθεί το ακόλουθο παράδειγμα: ασφαλισμένος στο Δημόσιο από το έτος 1983, συμπληρώνει την προβλεπόμενη εκ του νόμου 35ετία, το έτος 2015 με διαδοχική ασφάλιση 3 ετών από το ΙΚΑ πριν την πρόσληψη του και δεν θίγεται από τις διατάξεις των προσβαλλόμενων αποφάσεων εφόσον κατά την ημέρα ψήφισης του νόμου 4336/2015 είναι 58 ετών. Ασφαλισμένος στο Δημόσιο με τις ίδιες ακριβώς ασφαλιστικές προϋποθέσεις εφόσον κατά την 18/8/2015 δεν είναι 58 ετών αλλά 55 ετών, θα υποχρεωθεί να παραμείνει στην εργασία του για δύο ακόμα έτη (ήτοι μέχρι την συμπλήρωση του 60^{ου}), καταβάλλοντας προφανώς περισσότερες εισφορές. Αντίστοιχα μητέρα ανηλίκου, η οποία είχε συμπληρώσει 30 έτη ασφάλισης το έτος 2015 δεν υφίσταται καμία ηλικιακή προσαύξηση, εφόσον κατά την ημέρα ψήφισης του νόμου ήταν τουλάχιστον 50 ετών. Μητέρα ανηλίκου με τις ίδιες ακριβώς προϋποθέσεις αλλά ηλικία 49 ετών στις 18/8/2015 θα συνταξιοδοτηθεί με βάση τις προσβαλλόμενες διατάξεις με την συμπλήρωση του 56^{ου} έτους και 9 μήνες. Η

διαφοροποίηση αυτή, που εισάγεται με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις μοναδικό στοιχείο έχει την τυχαία, αυθαίρετη χρονική επιλογή της ηλικίας του ασφαλισμένου σε συνάρτηση με την ημέρα ψήφισης του νόμου, παραβλέπει δε τις τυχόν καταβληθείσες εισφορές, ακόμα δε και τα έτη ασφάλισης αυτά καθ' εαυτά, στοιχείο, το οποίο ενδεχομένως θα μπορούσε να δικαιολογήσει την διαφοροποίηση μεταξύ επιμέρους κατηγοριών ασφαλισμένων.

Έτσι, ασφαλισμένος από το έτος 1978, ο οποίος έχει διοριστεί στο Δημόσιο μετά το έτος 1983, έχει συμπληρώσει κατά την ημέρα ψήφισης του νόμου 37 έτη ασφάλισης και είναι σε ηλικία 53 ετών, θα πρέπει να παραμείνει στην εργασία του μέχρι την συμπλήρωση του 59^{ου} και 6 μηνών, έχοντας συμπληρώσει βεβαίως παράλληλα συνολικά 43 έτη εργασίας. Σημειωτέον, ότι για την ακραία αυτή περίπτωση χρόνου ασφάλισης, ουδεμία συνταξιοδοτική προσαύξηση προβλέπεται, αφού η σύνταξη του ως άνω ασφαλισμένου θα υπολογιστεί μόνο βάσει των 4^ο ετών ασφάλισης, που προβλέπει ο νόμος. Αντίστοιχα, ασφαλισμένος στο Δημόσιο με 37 έτη ασφάλισης στις 18/8/2015 εφόσον είναι τουλάχιστον 55 ετών μπορεί να συνταξιοδοτηθεί άμεσα από την υπηρεσία του.

Επιπροσθέτως, ακόμα και εάν ήθελε υποτεθεί, ότι η επίμαχη κατηγοριοποίηση είναι δικαιολογημένη, παρά το γεγονός, ότι λαμβάνει χώρα μόνο βάσει του κριτηρίου της ηλικίας του ασφαλισμένου και πάλι η ως άνω διαφοροποίηση δεν είναι θεμιτή, καθώς **(α)** μοναδικός λόγος, τον οποίο επικαλείται η σύμβαση χρηματοδοτικής διευκόλυνσης, που εντάσσεται στον νόμο 4336/2015 και εν μέρει επιχειρεί να παρέχει δικαιολόγηση στις εισαγόμενες ρυθμίσεις είναι η «σταδιακή κατάργηση των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων», που όμως όπως καταδεικνύεται και από τα ανωτέρω αναφερόμενα παραδείγματα ασφαλισμένων, στην πραγματικότητα δεν θίγει μόνο τις περιπτώσεις των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων (αυτών δηλαδή, που δεν έχουν συμπληρώσει επαρκή χρόνο ασφάλισης) αλλά και κατηγορίες ασφαλισμένων, που έχουν συμπληρώσει πολλά έτη **(β)** από κανένα στοιχείο του νόμου αλλά και των συνοδευτικών αυτού εκθέσεων δεν προκύπτουν τα οφέλη της ρυθμίσεως και η μέσω αυτής προάσπιση ενός θεμιτού σκοπού, πέραν του καθαρά ταμειακού, δημοσιονομικού, που όμως όπως και ανωτέρω εκτέθηκε δεν αποτελεί επαρκή λόγο για την εισαγωγή δυσμενών διακρίσεων εις βάρος των ασφαλισμένων ομοίων κατηγοριών.

Υπό την έννοια αυτή, οι προσβαλλόμενες αποφάσεις παραβιάζουν την αρχή της ισότητας των ασφαλισμένων και είναι ακυρωτέες από το Δικαστήριο Σας.

5^{ος} Λόγος ακύρωσης κατά των προσβαλλομένων.

Οι προσβαλλόμενες πράξεις έχουν εκδοθεί κατά παράβαση των διατάξεων της Οδηγίας 2000/78/EK (για την διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και στην εργασία), όπως αυτή έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Έννομη τάξη δια του νόμου 3304/2005, δεδομένου, ότι εισάγει δυσμενείς διακρίσεις εις βάρος των ασφαλισμένων με βάση μόνο κριτήρια ηλικιακά, εισάγοντας με τον τρόπο αυτό δυσμενή διάκριση λόγω ηλικίας.

Όπως ρητώς προβλέπεται στο προοίμιο της ως άνω Οδηγίας «Κατά το άρθρο 6 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου, αρχές οι οποίες είναι κοινές για όλα τα κράτη μέλη και σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου... (4) Η ισότητα ενώπιον του νόμου και η προστασία όλων των ατόμων έναντι των διακρίσεων αποτελεί οικουμενικό δικαίωμα αναγνωρισθέν από την οικουμενική διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης εις βάρος των γυναικών, τα σύμφωνα των Ηνωμένων Εθνών για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα και από την ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, συμβαλλόμενα μέρη των οποίων είναι όλα τα κράτη μέλη. Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας αριθ. 111 απαγορεύει τις διακρίσεις στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας».

Επιπρόσθετα, το άρθρο 2 παράγραφος 5 της ίδιας ως άνω οδηγίας, προβλέπει, ότι τα κράτη μέλη, μπορούν να διατηρούν νομοθεσίες, που εισάγουν διακρίσεις όταν αυτές συνδέονται άμεσα με «5. την ασφάλεια, την προάσπιση της

τάξης και την πρόληψη ποινικών παραβάσεων, την προστασία της υγείας και των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων».

Στο σημείο αυτό, ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί, ότι ακόμα και τα μέτρα αυτά, ερμηνεύονται κατά την νομολογία του Δικαστηρίου συστατικά και μόνο υπό την προϋπόθεση, ότι τα εν λόγω μέτρα είναι αναγκαία και πρόσφορα για την επίτευξη των θεμιτών αυτών σκοπών **(Απόφαση του Δικαστηρίου της 19^{ης} Ιανουαρίου 2010, C-555/07 Kucukdeveci σκέψη 55-56).**

Η νομολογία του Δικαστηρίου έχει κρίνει, ομοίως ότι οι σκοποί, που μπορούν να επιτρέψουν την εισαγωγή μέτρων δυσμενούς διάκρισης είναι κατ' αρχήν αυτοί, που απαριθμούνται στο άρθρο 6 της Οδηγίας και συνδέονται με την πολιτική απασχόλησης, αγοράς εργασίας και επαγγελματικής κατάρτισης **(βλ απόφαση του Δικαστηρίου της 19^{ης} Ιανουαρίου 2010, C-555/07 Kucukdeveci σκέψη 81, αποφάσεις της 5ης Μαρτίου 2009, C-388/07, Age Concern England, Συλλογή 2009, σ. I-1569, σκέψη 46, και της 18ης Ιουνίου 2009, C-88/08, Hütter, Συλλογή 2009, σ. I-5325, σκέψη 41).** Κάθε άλλος σκοπός, που υποκρύπτεται στις εθνικές νομοθετικές επιλογές πρέπει να είναι αφενός θεμιτός και αφετέρου να αντέχει στην βάσανο του ελέγχου της αναλογικότητας, υπό την έννοια, ότι τα μέτρα, που εισάγει ο εθνικός νομοθέτης είναι λογικά και αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου κοινωνικοπολιτικού σκοπού και ότι δεν περιορίζονται υπέρμετρα τα δικαιώματα των εργαζομένων από τα εισαγόμενα μέτρα.

Επιπρόσθετα, το Δικαστήριο δέχεται, ότι οι επικαλούμενοι λόγοι αποκλίσεων από την αποφυγή διακρίσεων λόγω ηλικίας, πρέπει να είναι λόγοι αποκλειστικά δημοσίου συμφέροντος, προβαίνοντας στην διάκριση μεταξύ λόγων, που αφορούν αποκλειστικά και μόνο την κατάσταση του εργοδότη, όπως η μείωση του κόστους και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας **(βλ., συναφώς, απόφαση της 5ης Μαρτίου 2009, C-388/07, Age Concern England, Συλλογή 2009, σ. I-1569, σκέψη 46).** Αντίστοιχα, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δέχεται, ότι η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ηλικίας αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης και έχει συγκεκριμενοποιηθεί μέσω της Οδηγίας 2000/78 στον τομέα της

απασχόλησης και της εργασίας (απόφαση της 19^{ης} Ιανουαρίου 2010, C-555/07 **Kucukdeveci σκέψη 21**).

Πρέπει δεν να σημειωθεί, ότι η σύνταξη καταβάλλεται ως συνέπεια της εργασίας και υπό την έννοια αυτή, τυγχάνει εφαρμογής η ως άνω Οδηγία και στην περίπτωση των συνταξιοδοτικών εννόμων σχέσεων (Απόφαση Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου της 26ης Μαρτίου 2009, υπόθεση C-559/07, Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ελληνικής Δημοκρατίας).

Σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν.3304/2005, δια του οποίου ενσωματώθηκε η ως άνω Οδηγία στην Εθνική Έννομη Τάξη: «1. Προκειμένου για διακρίσεις λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης: α) συντρέχει άμεση διάκριση, όταν, για έναν από τους λόγους αυτούς, ένα πρόσωπο υφίσταται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύγχανε άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση». Σύμφωνα με το άρθρο 8 του ιδίου ως άνω νόμου η αρχή της ίσης μεταχείρισης «εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα, στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα».

21

Οι προσβαλλόμενες αποφάσεις χρησιμοποιούν ως μοναδικό κριτήριο για την προβλεπόμενη απ' αυτές αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, **την ηλικία, την οποία έχουν οι συγκεκριμένοι ασφαλισμένοι κατά τον χρόνο έκδοσης του νόμου**, χωρίς την συνδρομή άλλων κριτηρίων και χωρίς βεβαίως η επιλογή αυτή να είναι πρόσφορη και ικανή να οδηγήσει στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, που είναι η κατάργηση των δυνατοτήτων πρόωρης συνταξιοδότησεως.

Παράλληλα, το άρθρο 21 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προστατεύει επίσης, τους πολίτες της Ένωσης από κάθε διάκριση, η οποία ανάγεται σε παράγοντες, όπως το φύλο, η θρησκεία, η ιθαγένεια, αλλά και η ηλικία. Συγκεκριμένα, το εν λόγω άρθρο προβλέπει:

«1.Απαγορεύεται κάθε διάκριση, ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης,

ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, ηλικίας, αναπηρίας ή γεννητήσιου προσανατολισμού».

Πρέπει δε να τονιστεί, ότι ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων από την 1^η Δεκεμβρίου 2009 και εφεξής έχει το ίδιο κύρος με τις Συνθήκες **(Απόφαση του Δικαστηρίου της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 2011 Reinhard Prigge σκέψη 38)**.

Συνεπεία των ανωτέρω οι προσβαλλόμενες πράξεις έχουν εκδοθεί κατά παράβαση κατ' ουσία διατάξεων νόμου και πρέπει να ακυρωθούν από το Δικαστήριο Σας.

6^{ος} Λόγος ακύρωσης κατά των προσβαλλόμενων αποφάσεων.

Με αμφότερες τις εξουσιοδοτικές διατάξεις, βάσει των οποίων εξεδόθησαν οι προσβαλλόμενες, παρέχεται η εξουσιοδότηση στους οικείους υπουργούς να προβούν στην ρύθμιση των λεπτομερειών εφαρμογής των πινάκων, που εμπεριέχονται στον νόμο 4336/2015 και μέσω των οποίων επέρχεται η αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησεως τόσο στο Δημόσιο όσο και στους λοιπούς ασφαλιστικούς φορείς.

Η κανονιστικώς δρώσα διοίκηση ωστόσο, έκανε κακή χρήση της ως άνω εξουσιοδότησεως, εκδίδοντας τις προσβαλλόμενες πράξεις, που ουσιωδώς διαφοροποιούνται από τις οριζόμενες στον νόμο προβλέψεις. Συγκεκριμένα, στον ν. 4336/2015 περιέχονται δύο πίνακες (1 και 2), οι οποίοι προβλέπουν κατά έτος τις αυξήσεις των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησεως. Και ενώ οι πίνακες αυτοί περιέχουν με σαφήνεια τα ακριβή όρια ηλικίας (πχ 55,9 άρα 55 έτη και 9 μήνες), όπως διαμορφώνονται μετά τις αυξήσεις, οι προσβαλλόμενες αποφάσεις παντελώς αυθαίρετα, μετατρέπουν τα δεκαδικά εκάστης περίπτωση σε μήνες με αποτέλεσμα να αυξάνεται έτι περαιτέρω το προβλεπόμενο όριο ηλικίας. Έτσι ασφαλισμένος, που συμπληρώνει το 54^ο έτος της ηλικίας του το έτος 2015 βάσει του πίνακα 1 του νόμου 4336/2015 θα δικαιούτο να φύγει στα 55 έτη και 9 μήνες (55,9) ενώ με την αυθαίρετη προσέγγιση των προσβαλλόμενων υπουργικών αποφάσεων δικαιούται να φύγει στα 55 έτη και 11 μήνες.

Επιπροσθέτως, όλως αυθαιρέτως, και ενώ ρητώς το άρθρο 1 παρ.6 προβλέπει, ότι «... εφαρμογή για όσους έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι τις 31-12-2012 και δεν έχουν συμπληρώσει κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού, το όριο ηλικίας καταβολής ακέραιας της σύνταξης, το οποίο προβλέπεται κατά περίπτωση από τις οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας ... Στις περιπτώσεις αυτές, η σύνταξη καταβάλλεται με την συμπλήρωση του οριζόμενου στους κατωτέρω πίνακες νέου ορίου ηλικίας, όπως αυτό ισχύει κατά το έτος που ο υπάλληλος συμπληρώνει το προβλεπόμενο κατά την δημοσίευση του νόμου αυτού όριο ηλικίας καταβολής ακέραιας της σύνταξης του», η δεύτερη προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση εισάγει πρόσθετη προϋπόθεση, η οποία δεν προβλέπεται ρητώς στην οικεία διάταξη. Συγκεκριμένα, ερμηνεύοντας την υπαγωγή σε έναν εκ των δύο πινάκων του νόμου, αναφέρει στην παρ. 4 αυτής «Στον ΠΙΝΑΚΑ 1 υπάγονται όσα από τα πρόσωπα της ανωτέρω παραγράφου 1 συμπληρώνουν 35 έως 37 έτη ασφάλισης μέχρι και την 31-12-2021. Το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης των προσώπων αυτών αντιστοιχεί στο έτος, κατά το οποίο συμπληρώνουν αθροιστικά τα προαναφερόμενα έτη ασφάλισης κατά περίπτωση και το όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης.. τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή και για όσα από τα πρόσωπα αυτά έχουν συμπληρώσει τα προαναφερόμενα έτη ασφάλισης μέχρι και την 18/8/2015 αλλά δεν έχουν συμπληρώσει κατά την ημερομηνία αυτή, το ισχύον κατά περίπτωση όριο ηλικίας συνταξιοδότησης. Τα προαναφερόμενα έχουν εφαρμογή και για όσους συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση 35 ή 37 ετών ασφάλισης ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας...»

Εκ των ανωτέρω προκύπτει, ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις έχουν υπερβεί τα όρια της νομοθετικής εξουσιοδότησεως, που τους παρείχε ο νομοθέτης, δεδομένου, ότι αν και ο νόμος ρητώς προβλέπει, ότι ο ασφαλισμένος δικαιούται να φύγει με το όριο ηλικίας, που ισχύει βάσει του πίνακα κατά το έτος, που συμπληρώνει το προβλεπόμενο όριο ηλικίας βάσει της προγενέστερης νομοθεσίας, οι προσβαλλόμενες αποφάσεις εισάγουν ως πρόσθετη προϋπόθεση την συμπλήρωση κατά τον χρόνο αυτών των 35 ή 37 ετών ασφάλισης.

Οι προσβαλλόμενες αποφάσεις συνεπώς έχουν εκδοθεί κατά κακή χρήση της παρασχεθείσας εξουσιοδότησεως και είναι συνεπεία αυτού ακυρωτέες.

Επειδή τα ανωτέρω είναι νόμιμα, βάσιμα και αληθή.

Επειδή έχουμε ίδιο, άμεσο και ενεστώς έννομο συμφέρον να προβούμε στην άσκηση της παρούσας αιτήσεως ακυρώσεως.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΑΙΤΟΥΜΑΣΤΕ

Να γίνει δεκτή η παρούσα αίτηση ακύρωσης.

Να ακυρωθούν : 1) Η υπ' αριθμόν Φ11321/οικ.47523/1570/15-10-2015 Κοινή Υπουργική Απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Σταδιακή Αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης μέχρι την 1-1-2022 σύμφωνα με τους πίνακες της περίπτωσης 6 της υποπαραγράφου Ε3 της Παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν. 4336/2015» (ΦΕΚ Β 2311/26-10-2015) 2) η υπ' αριθμόν 122900/0092/27-10-2015 κοινή Υπουργική Απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Υπαγωγή στα όρια ηλικίας των πινάκων 1 και 2 του άρθρου 4336/2015» (ΦΕΚ 2325/27-10-2015) 3) κάθε άλλης συναφούς πράξεως ή παραλείψεως προγενέστερης ή μεταγενέστερης.

Να καταδικαστεί το καθ' ου στην εν γένει δικαστική μας δαπάνη.

Αθήνα, 20-12-2015

Η πληρεξουσία Δικηγόρος